

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD			PESEL											
<input type="text"/>														

*miejsce
na naklejkę*

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **15 maja 2017 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 37 stron (zadania 1–27).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

NOWA FORMUŁA

MHI-R1_1P-172

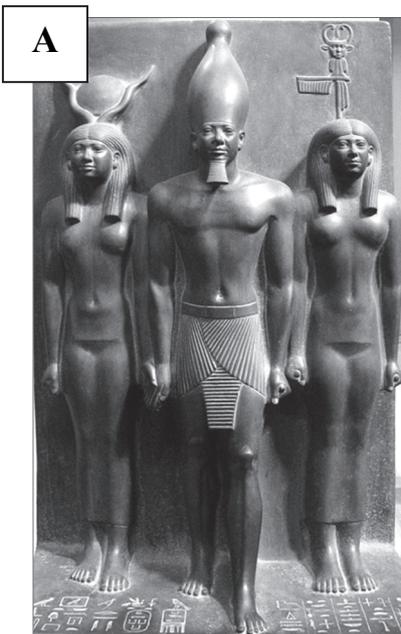
Zadanie 1.

Źródło 1. Opinia współczesnego badacza

Sztuka Amenhotepa IV – Echnatona stanowi krótki, ale wspaniały epizod na tle kilku tysięcy lat dziejów twórczości artystycznej starożytnego Egiptu. Zerwawszy z tradycją, król w nowo wzniesionej świątyni oddaje cześć [...] Atonowi [...], a sam będąc poetą, pragnie uwolnić sztukę z odwiecznych więzów reguł i przepisów, którymi jest spętana. Każe artystom [...] nie upiększać jego postaci, nie gloryfikować jego majestatu; chce, aby go wyobrażano w sztuce takim, jakim był w istocie. Nie ogranicza inwencji twórców wyłącznie do tematów oficjalnych, ale pozwala im [...], by komponowali sceny z jego codziennego życia.

K. Michałowski, *Nie tylko piramidy. Sztuka dawnego Egiptu*, Warszawa 1986, s. 206.

Źródło 2. Wizerunki faraona w sztuce egipskiej

www.ancient-egypt.co.uk, www.bz-berlin.de

Zadanie 1.1. (0–1)

Rozstrzygnij, który z wizerunków (A czy B) jest przykładem zastosowania estetyki opisanej w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, przywołując dwa argumenty.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

-
-

Zadanie 1.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do własnej wiedzy, na czym polegała reforma religijna Amenhotepa IV – Echnatona.

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

Fotografia pomnika poświęconego jednej z bitew stoczonych przez starożytnych Greków

www.panoramio.com

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór, odwołując się do powyższej fotografii oraz własnej wiedzy.

Pomnik poświęcono bitwie stoczonej pod

- A. Maratonem.
- B. Termopilami.
- C. Salaminą.
- D. Platejami.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.1.	1.2.	2.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 3. (0–1)

Na podstawie podanych informacji oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę – wpisz we właściwych miejscach nazwy opisanych form ustroju politycznego starożytnego Rzymu. Wybierz je spośród podanych niżej.

pryncypat królestwo dominat republika

	Opis	Nazwa
A.	Cesarz jest panem absolutnym i świętym; ceremoniał, którym się otacza, i mistyka, której jest przedmiotem, świadczą o jego potędze.	
B.	Ustrój polityczny Rzymu [...] zasadzał się na trzech podstawowych organach władzy. Były nimi zgromadzenia, urzędy i senat.	
C.	Rzymski system jedynowładztwa, swoista forma monarchii rzymskiej polegająca na skupieniu władzy w rękach cesarza [...] przy jednoczesnym zachowaniu pozorów (poprzedniego) ustroju.	

J. C. Fredouille, *Słownik cywilizacji rzymskiej*, Katowice 1996, s. 76, s. 240;
Mała encyklopedia kultury antycznej, Warszawa 1990, s. 623.

Zadanie 4. (0–1)**Ibn Ishak, *Życiorys wysłannika bożego* [fragment]**

Muhammad przychodził do domu Abu Bekra zawsze bądź rano, bądź wieczór, gdy tymczasem w dniu, w którym bóg pozwolił mu wywędrować i opuścić Mekkę i swój lud, przyszedł do nas w południe, w porze, o której nigdy nie miał zwyczaju przychodzić. Kiedy go zobaczył Abu Bekr, zauważył: „Musiało się zdarzyć coś niezwykłego, skoro prorok przychodzi o tej godzinie [...]”. Wtedy rzekł Muhammad: „Allah pozwolił mi wyjść i opuścić [Mekkę]” [...]. Po czym rzekł Abu Bekr: „Proroku boży, oto wielbłądzice, które przygotowałem do tego celu”. Najęli też Abdallaha, syna Arkata [...], by ich poprowadził [do Medyny], i oddali mu wielbłądzice, aby je pasł aż do umówionej chwili.

Wiek V–XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 19–20.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę wydarzenia opisanego w źródle i wyjaśnij, jakie znaczenie ma ten fakt w tradycji arabskiego kręgu kulturowego.

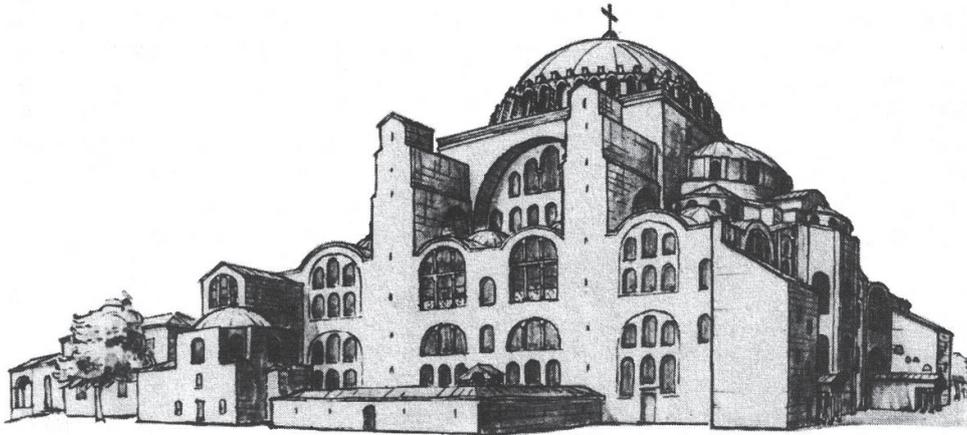
Nazwa:

Wyjaśnienie:

.....

Zadanie 5. (0–1)

Źródło 1. Rysunek. Pierwotny wygląd świątyni Hagia Sophia

M. Koczerska, E. Wipszycka, *Historia 5. Świat przed wiekami*, Warszawa 1996, s. 137.

Źródło 2. Fotografia. Świątynia Hagia Sophia współcześnie

www.metmuseum.org

Podaj rok oraz nazwę wydarzenia, które umożliwiło zmianę wyglądu i przeznaczenia prezentowanej świątyni.

Rok:

Nazwa wydarzenia:

.....
.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	3.	4.	5.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 6. (0–1)

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska* [fragmenty]

Fragment 1.

Jak zaś doszło do wypędzenia króla [...], długo byłoby o tym mówić; tyle wszakże można powiedzieć, że sam będąc pomazańcem [Bożym,] nie powinien był [drugiego pomazańca] za żaden grzech karać cielesnie. Wiele mu to bowiem zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował i za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków. My zaś ani nie usprawiedliwiamy biskupa-zdrajcy, ani nie zalecamy króla, który tak szpetnie dochodził swych praw.

Fragment 2.

I choć tak wielkie krzywdy i klęski znosiła Polska od obcych, to jeszcze nierozsądniej i sromotniej dręczona była przez własnych mieszkańców. Albowiem niewolnicy powstali na panów, wyzwolenicy przeciw szlachetnie urodzonym, sami się do rządów wynosząc [...]. Nadto jeszcze, porzucając wiarę katolicką – czego nie możemy wypowiedzieć bez płaczu i lamentu – podnieśli bunt przeciw biskupom i kapłanom Bożym.

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1989, s. 42, 64.

Rozstrzygnij, czy sytuacja opisana we fragmencie 2. była skutkiem wydarzeń opisanych we fragmencie 1. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

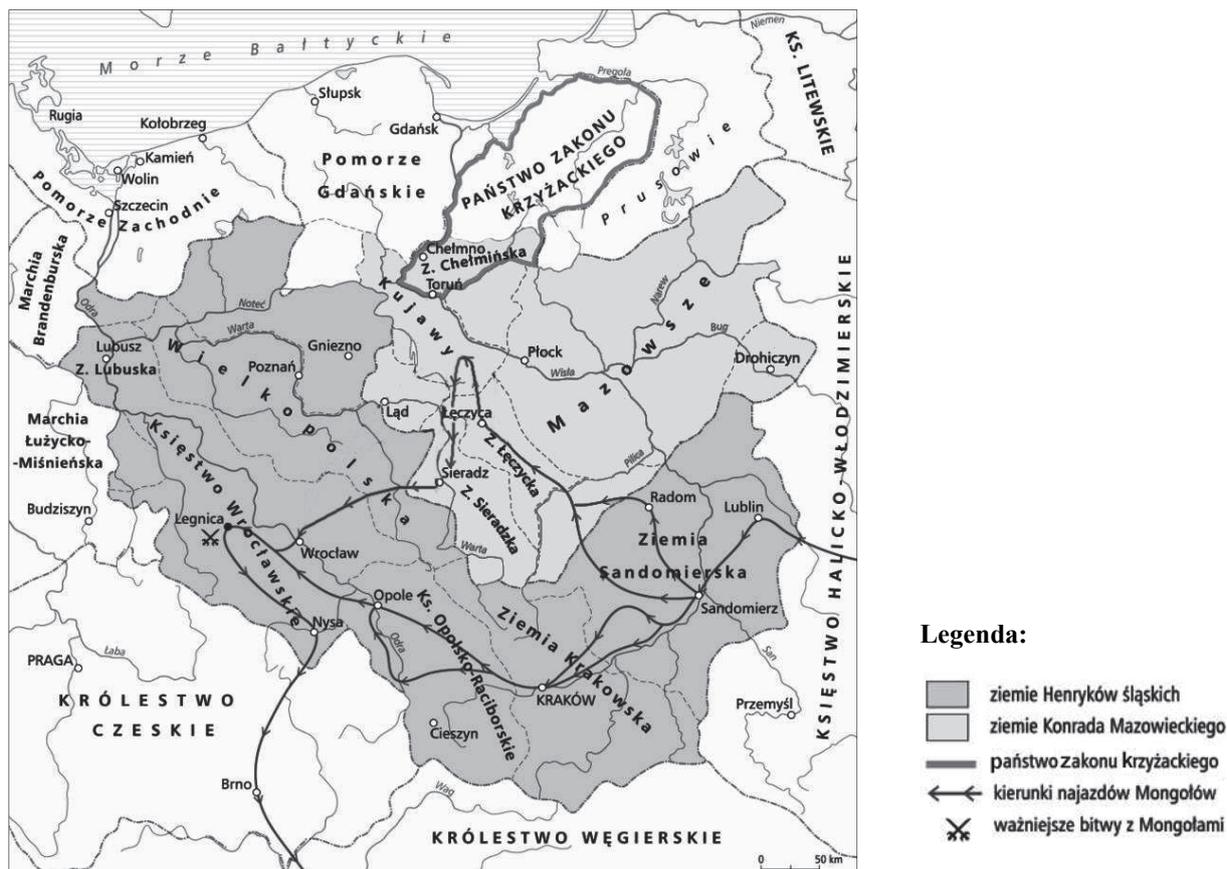
Zadanie 7.

Źródło 1. Kronika Wielkopolska [fragment]

[C]han Batu wraz ze swymi wojskami [...] przeszedł przez Ruś, chciał wkroczyć na Węgry. Lecz zanim dotarł do granic Węgier, [...] wojska skierował przeciw Polsce. W Popielec spustoszyli oni miasto i ziemię sandomierską [...]. Potem [...] przeszli do Krakowa [...]. [Inna] część wojska [...], pustosząc [...] Łęczycę i Kujawy, przysłała aż na Śląsk. Henryk [...], książę Śląska, Krakowa i Wielkopolski, potężnie zabiega im drogę z wieloma tysiącami zbrojnych na polu zamkowym w Legnicy i odważnie walczy z nimi, pokładając nadzieję i ufność w pomocy Boga. Lecz zrządzeniem Boga [...] wspomniany szlachetny książę Henryk, straciwszy wiele tysięcy ludzi, sam poległ zabity.

By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1975, s. 101.

Źródło 2. Mapa. Najazd Mongołów

Na podstawie: P. Żmudzki, *Poznać przeszłość, zrozumieć dziś*. [...], Warszawa 2005, s. 216.

Zadanie 7.1. (0–1)

Na podstawie źródeł i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Treść mapy jest potwierdzeniem przebiegu trasy opisanej w źródle 1., którą podążali Mongołowie.	P	F
2.	Mongołowie w czasie wyprawy, której dotyczą oba źródła, najechali ziemie należące jedynie do Henryków śląskich.	P	F
3.	Władca, który zginął w bitwie wspomnianej przez kronikarza, nosił przydomek Probus.	P	F

Zadanie 7.2. (0–1)

Zaznacz poprawne zakończenie zdania.

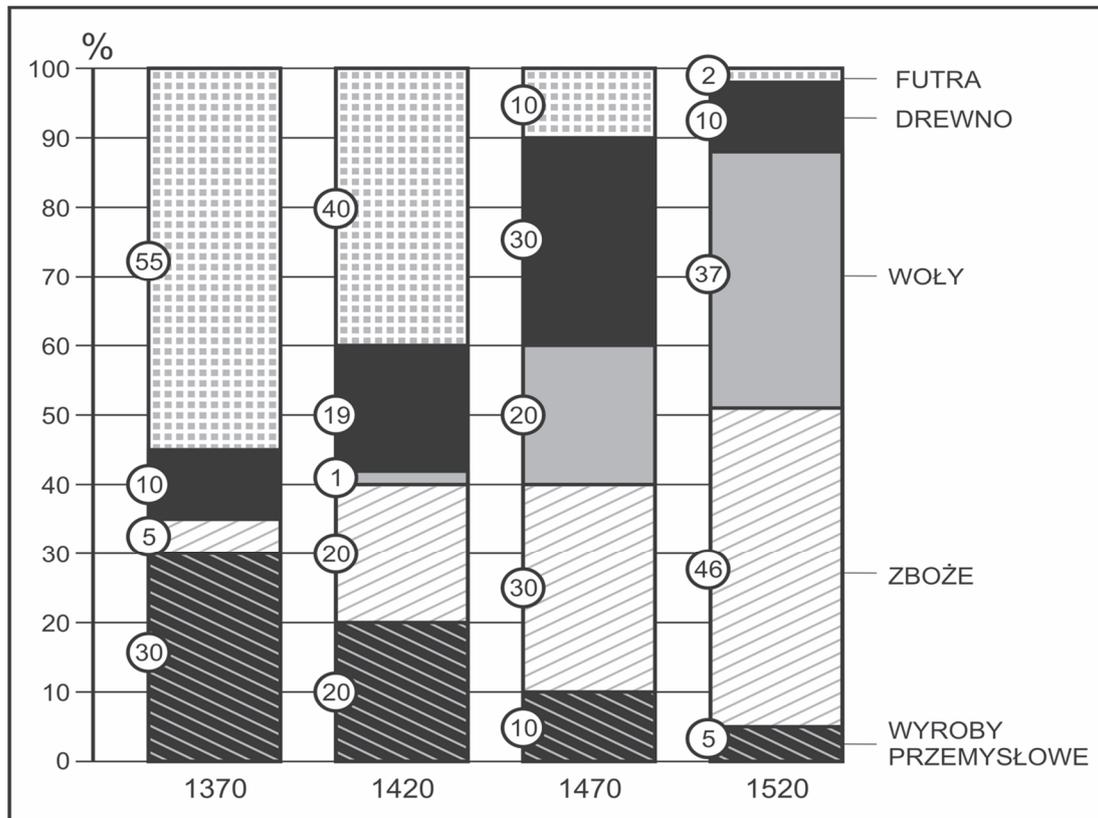
Do wydarzeń opisanych w źródle 1. doszło

- A. przed schizmą wschodnią.
- B. po rozpoczęciu wojny stuletniej.
- C. przed wydaniem Wielkiej Karty Swobód.
- D. po czwartej wyprawie krzyżowej.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.1.	7.2.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 8. (0–1)

Źródło 1. Struktura wywozu głównych towarów z Polski w późnym średniowieczu

Na podstawie: H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Dzieje państwa i narodu*, Warszawa 1992, s. 127.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Europa [pod koniec XV w.] integrowała się gospodarczo, dzieląc się na różne, uzależnione od siebie obszary. Podział ekonomiczny przebiegał południkowo. Na zachód od Łaby zaczynały się tworzyć kapitalistyczne formy pracy [...]. Na wschód od Łaby rozwijał się obszar, specjalizujący się w dostarczaniu [żywności], surowców i półproduktów.

Na podstawie: H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Dzieje państwa i narodu*, Warszawa 1992, s. 129.

Rozstrzygnij, czy informacje dotyczące ziem polskich zawarte w źródle 2. znajdują potwierdzenie w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

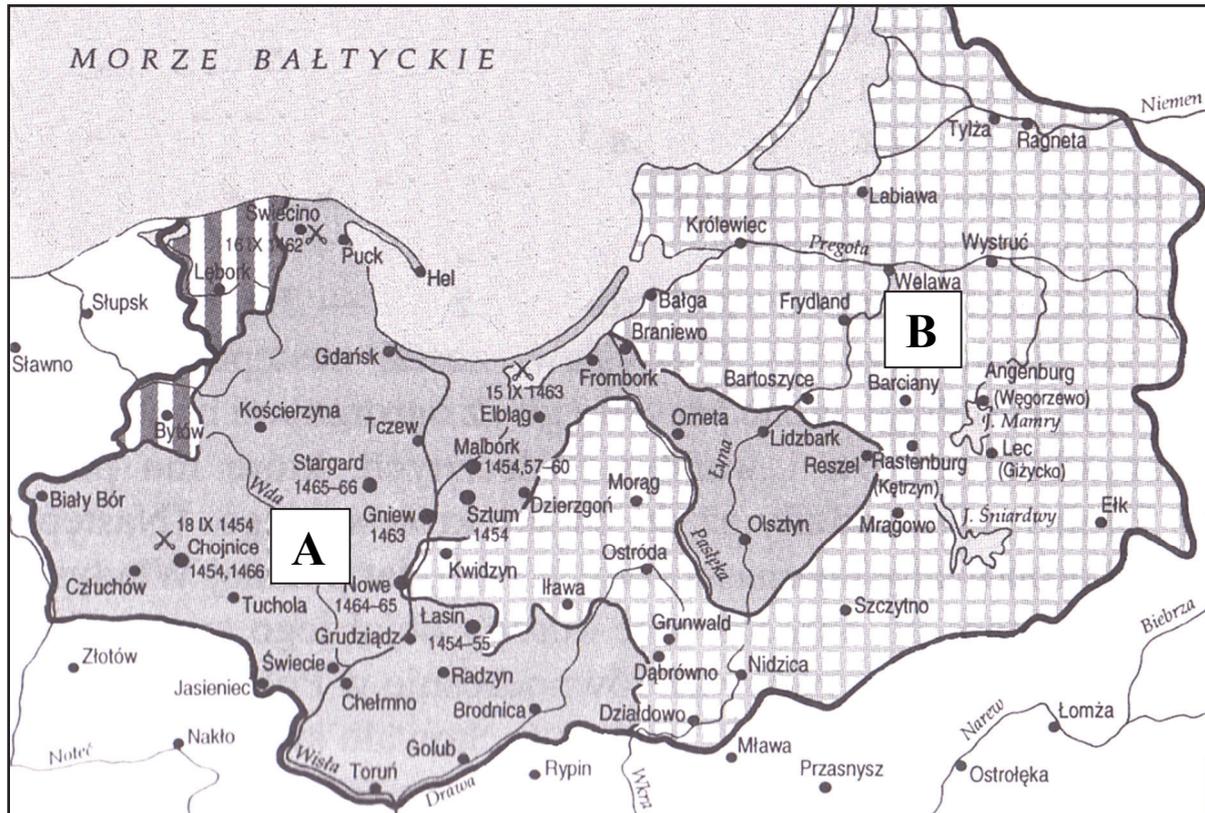
.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Mapa. Podział ziem zakonu krzyżackiego

Na podstawie: A. Dybkowska, J. Żaryn, M. Żaryn, *Polskie dzieje*, Warszawa 2002, s. 73.

Na podstawie mapy i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Terytorium oznaczone na mapie literą A zostało lennem Polski na mocy II pokoju toruńskiego.	P	F
2.	Na mapie zaznaczono symbolem „X” miejsca bitew z okresu wojny trzynastoletniej.	P	F
3.	Warmia była częścią terytorium oznaczonego na mapie literą B, czyli tzw. Prus Zakonnych.	P	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	8.	9.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

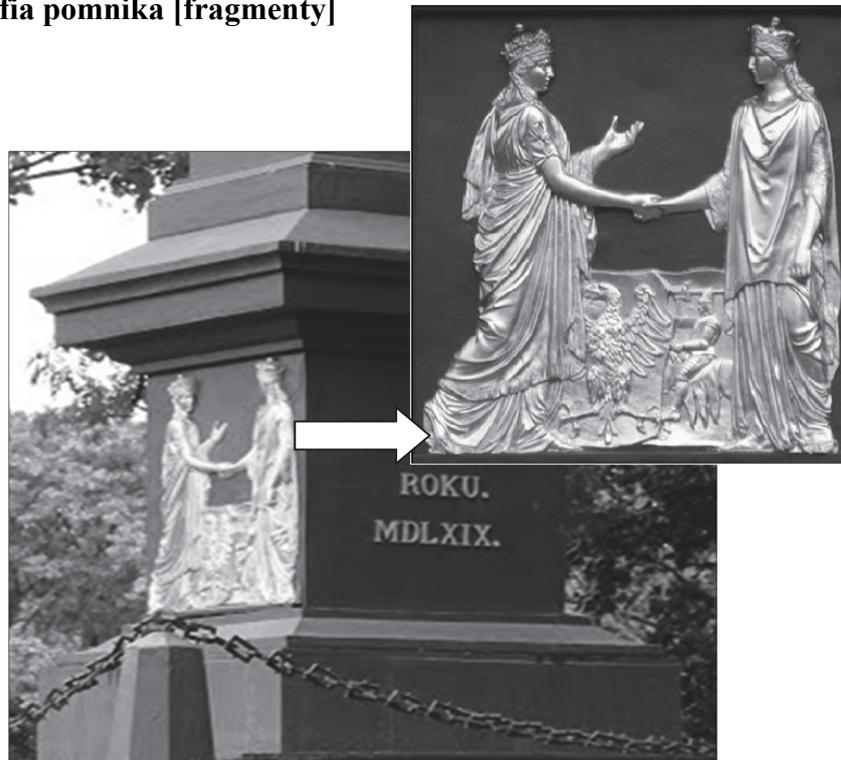
Zadanie 10. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Unia bowiem wzmocniła pozycję możnowładców i utrudniła przeprowadzenie dalszych reform, bo Litwini byli im zdecydowanie przeciwni. Wspólny sejm stał się ciałem mniej zwartym i trudniejszym do pokierowania, a także bardziej podatnym na intrygi i wpływy magnackie. [...] Można żałować, że energii, którą włożono w dzieło unii, nie zużytkowano na przeprowadzenie dalszych reform egzekucyjnych. Unia zepchnęła owe problemy na później, z wielką szkodą dla polskich interesów. Trzeba [...] stwierdzić, że przez pozyskanie sporej części szlachty litewskiej, zdecydowany nacisk ze strony króla, a zwłaszcza odłączenie kilku województw, wymuszono na Litwie przystąpienie do unii.

S. Cynarski, [...], Wrocław 1988, s. 117–118.

Źródło 2. Fotografia pomnika [fragmenty]

www.panoramio.com

Rozstrzygnij, czy pomnik i tekst odnoszą się do tego samego wydarzenia. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–2)

Fragment aktu prawnego z epoki

1. Iż za żywota naszego my i potomkowie nasi [...] nie mamy mianować ani obierać jakiego, składać żadnym sposobem ani kształtem wymyślonym, króla, na państwo sukcesora naszego sadzać, a to dlatego, aby zawdy wiecznymi czasy po zejściu naszym i potomków naszych wolne obieranie zostało wszem stanom koronnym [...].

4. O wojnie albo ruszeniu pospolitym nic zaczynać nie mamy mimo pozwolenie sejmowe wszech stanów [...].

7. Gdyż to jest rzecz pewna i dostateczna, iż sama osoba królewska tak wielkich państw królestwa tego wszystkim sprawom zdołać nie może [...], przeto ustanawiamy i za wieczne prawo mieć chcemy, aby każdego sejmku walnego naznaczeni i mianowani byli z rad koronnych osób 16 tak z Polski, jako i z Litwy i innych państw do Korony należących, [...] którzy by u nas ustawicznie byli [...].

9. Sejm walny koronny we dwie lecie najdalej być ma składan, a gdzieby tego była pilna a gwałtowna potrzeba Rzeczypospolitej, tedy za radą panów Rad obojga państwa jako czas i potrzeba Rzeczypospolitej przynosić będzie, powinni go składać będziemy, a dłużej go dzierżyć nie mamy, najdalej do sześciu niedziel [...].

21. A jeślibyśmy (czego Boże uchowaj) co przeciw prawom, wolnościom, artykułom, kondycjom wykroczyli albo czego nie wypełnili, tedy obywatele koronni obojga narodu od posłuszeństwa i wiary nam powinnej wolne czyniemy i panowania.

Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 108–110.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę cytowanego dokumentu i na podstawie jego treści sformułuj trzy zasady ustrojowe w nim opisane.

Nazwa dokumentu:

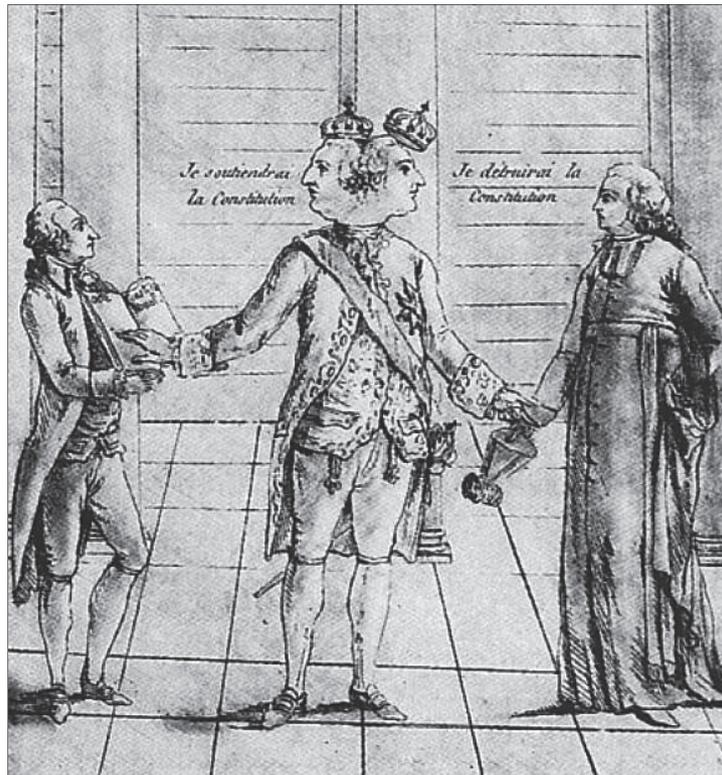
Zasady ustrojowe:

-
-
-

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	10.	11.
	Maks. liczba pkt	1	2
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 12.

Francuski rysunek satyryczny, XVIII w.

J. Baszkiewicz, *Ludwik XVI*, Wrocław 1983, po s. 236.

Tłumaczenie z języka francuskiego napisów na rysunku: po lewej – *Będę wspierał konstytucję*, po prawej – *Zniszczę konstytucję*.

Zadanie 12.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Rysunek satyryczny dotyczy sytuacji politycznej we Francji przed

- A. zwołaniem Stanów Generalnych przez Ludwika XVI.
- B. powstaniem Zgromadzenia Narodowego.
- C. uchwaleniem Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela.
- D. utworzeniem Komitetu Ocalenia Publicznego.

Zadanie 12.2. (0–1)

Wyjaśnij, jaką postawę króla Ludwika XVI wobec przemian politycznych we Francji ukazuje rysunek. W odpowiedzi odwołaj się do treści ilustracji.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Fragment opracowania historycznego

[P]o zwolnieniu z więzienia [...] zdecydował się pożegnać cara Pawła I i podziękować mu za obdarzenie wolnością ok. 12000 Polaków. Bóle uniemożliwiły mu chodzenie, wniesiono więc Naczelnika na krzesło [...], dzięki temu nie musiał klękać przed carem, aby ucałować zgodnie z ceremonią dłoń władcy. Jak się ubrał [...] generał lejtnant wojska polskiego? Nałożył mundur generała armii amerykańskiej.

Na podstawie: [...] w *oczach artystów i historyków*, red. E. Biernacka, Warszawa 1995, s. 69.

Rozpoznaj postać (podaj imię i nazwisko), której dotyczy ten opis. Uzasadnij swoją odpowiedź, przywołując dwa argumenty.

Postać:

Uzasadnienie:

-
-

Zadanie 14. (0–1)

Fragment opracowania historycznego

Obóz [ten], rozwijając szeroką akcję paradyplomacyjną, liczył na pomoc ze strony mocarstw zachodnich, głównie Francji i Wielkiej Brytanii, marząc o sytuacji, w której doszłoby do wojny między nimi a Rosją, co stworzyłoby warunki do podniesienia sprawy polskiej na forum międzynarodowym. Niepodległa Polska miała być liberalną monarchią konstytucyjną o dziedzicznym tronie, zgodnie z zapisem Konstytucji 3 maja [...]. Miano w niej przeprowadzić uwłaszczenie chłopów, za odszkodowaniem właścicieli ziemskich. [O]czywiście szlachcie nadal przypadłaby rola przywódcza w kraju.

Historie Polski w XIX wieku, red. A. Nowak, t. 4, Warszawa 2015, s. 144.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę obozu politycznego Wielkiej Emigracji, którego dotyczy tekst. Uzasadnij swoją odpowiedź, przywołując dwa argumenty.

Nazwa:

Uzasadnienie:

-
-

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.1.	12.2.	13.	14.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1
Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 15.

Ukaz uwłaszczeniowy w Królestwie Polskim z 2 marca 1864 r. [fragment]

Artykuł 1. Grunty zostające w posiadaniu włościan [...] tak w dobrach prywatnych i najmiłościwiej rozdarowanych (majorackich)¹, jako też w dobrach instytucyjnych (różnych zakładów) i rządowych, przechodzą na zupełną własność włościan w posiadaniu tych gruntów będących. [...]

Artykuł 2. [W]łościanie uwolnieni zostają raz na zawsze od wszelkich bez wyłączenia powinności, jakimi na korzyść dziedziców obłożeni byli [...], wszelkie dochodzenie zaległości i niedoborów [...] zniesionych powinności ustaje i z tego tytułu żadne nowe dochodzenie w przyszłości miejsca mieć nie może. Na przyszłość włościanie obowiązani są wnieść do skarbu za nabytą przez nich na własność ziemię podatek gruntowy [...].

Artykuł 3. Dziedzice dóbr prywatnych, instytucyjnych i najmiłościwiej rozdarowanych [...] otrzymują od rządu wynagrodzenie za zniesione powinności włościańskie. [...]

Artykuł 4. Razem z gruntem przez każdego włościanina nabytym przechodzą na własność jego zupełną wszelkie znajdujące się na tym gruncie mieszkalne i gospodarskie budowle, a zarazem inwentarz gruntowy, jako to: bydło, robocze narzędzia, zasiewy.

Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 307.

¹ Dobra majorackie – majątki niepodzielne, dziedziczone przez najstarszego syna; tutaj rozdawane przez cara.

Zadanie 15.1. (0–1)

Na podstawie źródła i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Zacytowany ukaz carski zwalniał chłopów od ponoszenia kosztów uwłaszczenia.	P	F
2.	Dotychczasowi właściciele nie otrzymali żadnego odszkodowania za ziemię przekazaną chłopom.	P	F
3.	Ukaz carski zabraniał chłopom przejmowania inwentarza wraz z ziemią.	P	F

Zadanie 15.2. (0–1)

Wyjaśnij polityczną przyczynę wydania zacytowanego dokumentu.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

Adachi Ginkō¹, *Szwaczki*, 1887 r.

Na podstawie: N. Fergusson, *Cywilizacja. Zachód i reszta świata*, Kraków 2013, il. po s. 336.

¹Adachi Ginkō – japoński artysta, tworzył w okresie 1873–1908.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę przemian kulturowych w Japonii, o których świadczy scena przedstawiona na ilustracji. Odpowiedź uzasadnij.

Odpowiedź:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.1.	15.2.	16.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 17. (0–2)

Jacek Malczewski, *Hamlet polski* [...], 1903 r.

www.mnw.art.pl

Podaj nazwę nurtu w sztuce, którego przykładem jest dzieło Malczewskiego, a następnie wyjaśnij ideową wymowę obrazu, interpretując jego treść w kontekście polskiej historii okresu zaborów.

Nazwa nurtu:

Interpretacja:

.....
.....
.....
.....
.....

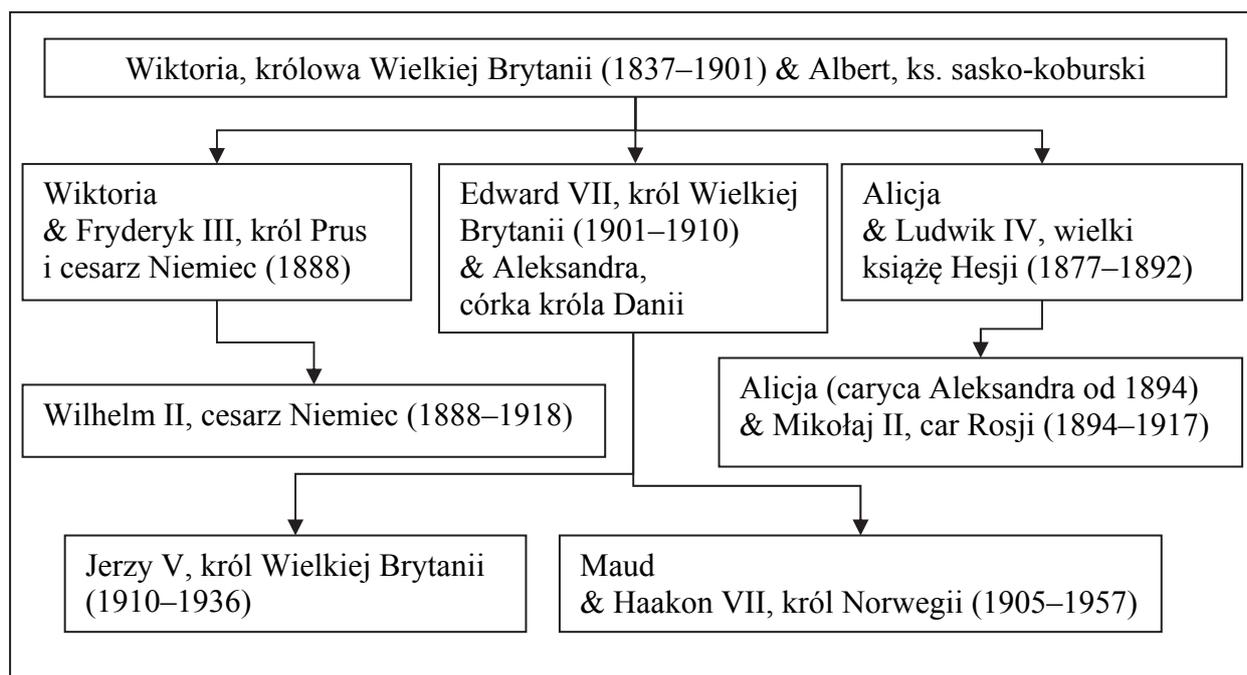
Zadanie 18.

Źródło 1. Przemówienie brytyjskiego króla wygłoszone w Paryżu, 1903 r. [fragment]

Jestem pewien, że dni wrogości między naszymi krajami szczęśliwie się zakończyły. Nie znam dwóch innych krajów, których pomyślność jest tak współzależna. W przeszłości występowały nieporozumienia i źródła waśni, ale to wszystko jest szczęśliwie za nami [...]. Przyjaźń między nami jest moim stałym dążeniem i liczę na wszystkich was, którzy cieszą się francuską gościnnością w ich wspaniałym mieście, że pomogą mi osiągnąć ten cel.

„Mówią Wieki” 2004, nr 8, s. 24.

Źródło 2. Potomkowie królowej Wiktorii [fragment tablicy genealogicznej]

Na podstawie: H. Zins, *Historia Anglii*, Wrocław 2001, s. 430.

Wyjaśnienie: & – małżeństwo; w nawiasach podano lata panowania władców.

Zadanie 18.1. (0–1)

Zapisz imię króla Wielkiej Brytanii, który w czasie wizyty w Paryżu wygłosił przemówienie przytoczone w źródle 1., oraz podaj stosowaną w historiografii nazwę układu zawartego w następstwie tej wizyty.

Władca:

Nazwa układu:

Zadanie 18.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy wszystkie państwa, w których na przełomie XIX i XX w. panowali uwzględnieni w źródle 2. potomkowie królowej Wiktorii, łączyła wspólnota interesów w polityce zagranicznej. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	17.	18.1.	18.2.
	Maks. liczba pkt	2	1	1
Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 19. (0–1)

Moneta z okresu I wojny światowej (awers i rewers)

www.katalogmonet.pl

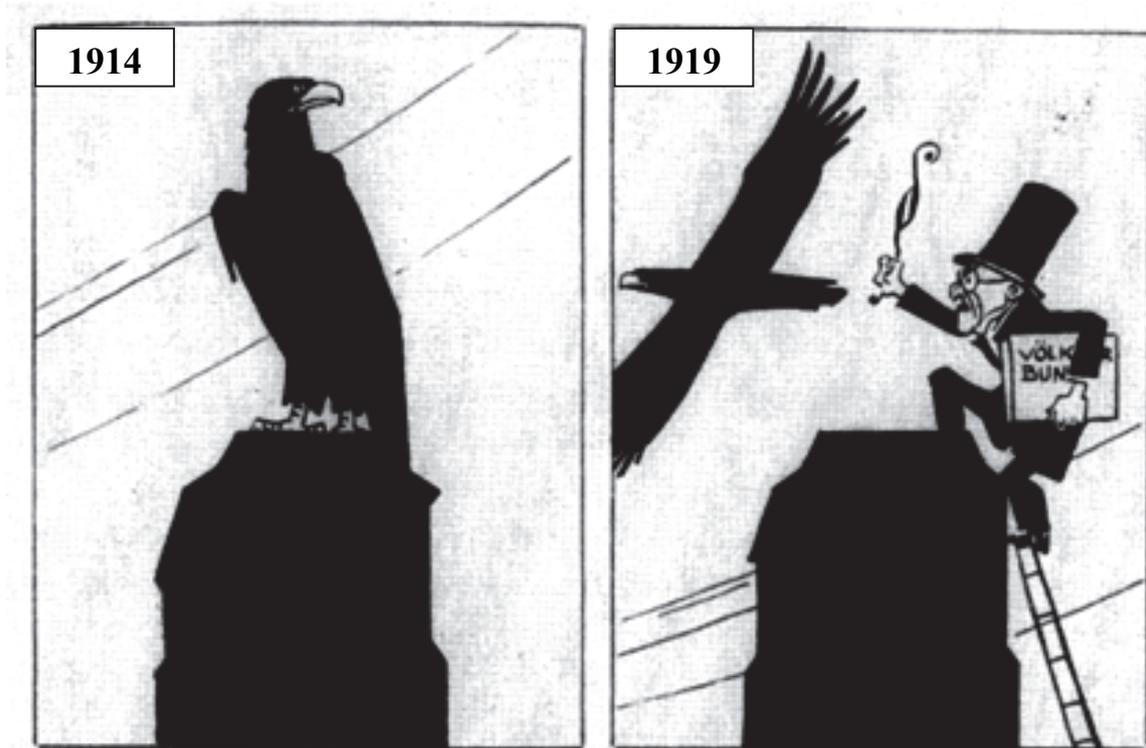
Uzasadnij – odwołując się do źródła i własnej wiedzy – że wydanie zaprezentowanej monety było możliwe w następstwie tzw. aktu 5 listopada. W odpowiedzi przywołaj dwa argumenty.

-
-

Zadanie 20. (0–1)

Historyjka obrazkowa *Gdańsk* zamieszczona w niemieckim satyrycznym tygodniku „Kladderadatsch” [fragment]

Wieża Kościoła Mariackiego w Gdańsku

Napis na książce: *Völkerbund* – Liga Narodów.

Na podstawie: T. Szarota, *Gdańsk w karykaturze niemieckiej (1919–1939)*, „Mazowieckie Studia Humanistyczne” 1999, nr 2, s. 47.

Interpretując elementy graficzne, wyjaśnij ukazaną na ilustracjach zmianę statusu Gdańska. W odpowiedzi odwołaj się do wydarzeń historycznych.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

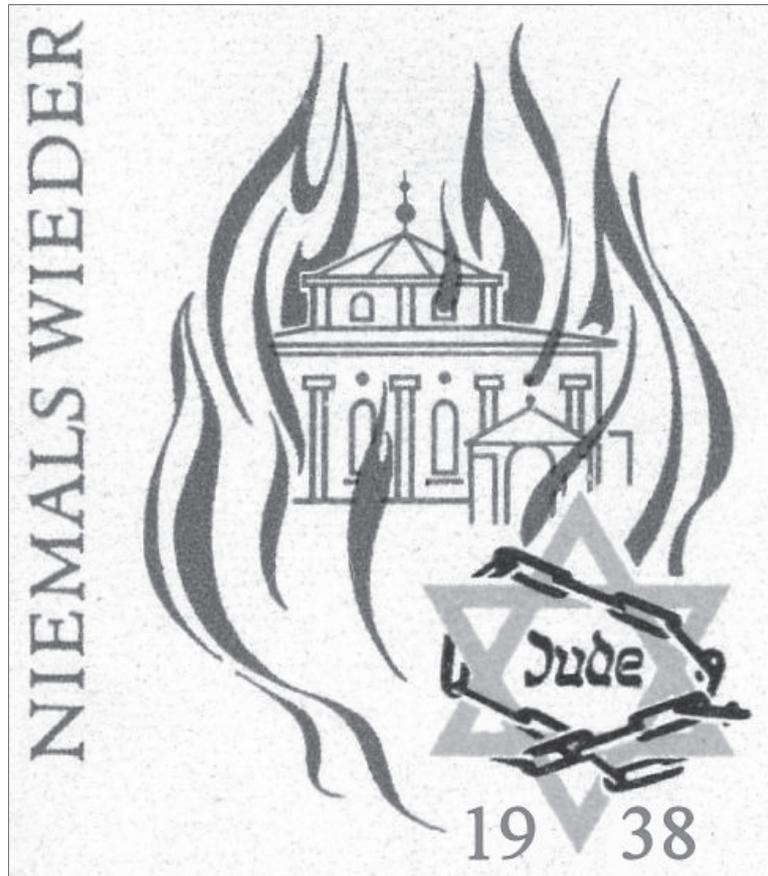
.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	19.	20.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 21. (0–1)

Fragment niemieckiego znaczka pocztowego, 1963 r.

Na podstawie: <http://colnect.com>

Objaśnienie: NIEMALS WIEDER – Nigdy więcej.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę wydarzenia, które zostało upamiętnione na znaczku pocztowym. Odpowiedź uzasadnij, przywołując dwa argumenty.

Nazwa wydarzenia:

Uzasadnienie:

-
-

Zadanie 22.

Przemówienie radiowe Wiaczesława Mołotowa [fragment]

Dzisiaj, o godzinie 4 rano, wojska [...] zaatakowały w wielu miejscach nasze granice i zbombardowały z powietrza nasze miasta [...].

Ta niesłychana napaść na nasz kraj stanowi bezprzykładne wiarołomstwo w dziejach cywilizowanych narodów. [...]

Cały nasz naród powinien obecnie zespolic się i zjednoczyć jak nigdy dotąd. Każdy z nas powinien wymagać od siebie i od innych [...] ofiarności godn[ej] prawdziwego radzieckiego patrioty, aby zapewnić zaspokojenie wszystkich potrzeb Armii Czerwonej [...]. Rząd wzywa was [...] do jeszcze silniejszego zwarcia swoich szeregów wokół naszej okrytej chwałą partii bolszewickiej, wokół naszego Rządu Radzieckiego i naszego wielkiego wodza, tow. Stalina. Nasza sprawa jest słuszna. [...] Zwycięstwo należec będzie do nas.

Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 204–205.

Zadanie 22.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Tekst przemówienia odnosi się do wydarzenia, które miało miejsce

- A. przed niemiecką agresją na Danię i Norwegię.
- B. po japońskim ataku na Pearl Harbor.
- C. przed podpisaniem *Karty atlantyckiej*.
- D. po walkach o El-Alamejn.

Zadanie 22.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do wydarzeń historycznych, dlaczego Wiaczesław Mołotow nazwał agresję na swoje państwo *beprzykładnym wiarołomstwem*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	21.	22.1.	22.2.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 23.

Fragment wiersza Romana Gilewskiego

Dzisiaj w Italii walczyacie,
A tak niedawno w Syberii
Wygraliście cudem los życia
Na tej sowieckiej loterii.

Chciano z was zrobić janczarów,
Walczących za Moskwę pod knutem;
Zamiast wolności sztandarów –
Kajdany nowe Wam kuto!

Dziś – wielkie w Italii zwycięstwo:
Polacy Cassino zdobyli!
Czcząc trud Wasz żołnierski i męstwo,
Świat czoła przed Wami chyli.

Jak ongiś, pod Somosierrą –
Dziś Piedimonte – Cassino...
Prawnuki Szwoleżerów!
Te czyny Wasze nie zginą! [...]

A pod dowództwem Andersa
Może wkroczycie do Wiednia!?
Kresowe dywizje znów pierwsze,
Jako wolności straż przednia.

Wolności widać już tęczę...
Prowadź, więc prowadź Sosnkowski!
Poprzez alpejskie przełęcze
Prosto z Italii do Polski.

[...] w *poezji 1944–1969*, oprac. A.K. Kunert, Łomianki 2014, s. 134–135.

Zadanie 23.1. (0–1)

Podaj rok podpisania i stosowaną w historiografii nazwę układu polsko-radzieckiego, do którego następstw nawiązuje autor w pierwszej zwrotce wiersza.

Rok:

Nazwa:

Zadanie 23.2. (0–1)

Na podstawie źródła i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W utworze zostało wymienione nazwisko premiera rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie.	P	F
2.	Wspomniane w wierszu <i>wielkie w Italii zwycięstwo</i> miało miejsce przed lądowaniem aliantów w Normandii.	P	F
3.	Somosierra to miejscowość, gdzie w okresie wojen napoleońskich Polacy stoczyli zwycięską bitwę.	P	F

Zadanie 24. (0–2)

Maja Berezowska, *Dawniej – dziś*, 1951 r.

Na podstawie: *Smaczki i zapachy PRLu. Karykatura z lat 1944–1989. Katalog wystawy*, Warszawa 2008, s. 100–101.

Wyjaśnij, odwołując się do źródła i własnej wiedzy, na czym polegała wizja emancypacji kobiet propagowana przez komunistów, i podaj ekonomiczną przyczynę tego zjawiska społecznego.

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Przyczyna:

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	23.1.	23.2.	24.
	Maks. liczba pkt	1	1	2
Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 25. (0–2)

Apel do społeczeństwa i władz PRL [fragment]

Robotniczy protest przeciwko wygórowanym podwyżkom, który był wyrazem postawy niemal całego społeczeństwa, pociągnął za sobą brutalne prześladowania. [...]

Ofiary obecnych represji nie mogą liczyć na żadną pomoc i obronę ze strony instytucji do tego powołanych, np. związków zawodowych, których rola jest żałosna. Pomocy odmawiają też agendy opieki społecznej. W tej sytuacji rolę tę musi wziąć na siebie społeczeństwo, w interesie którego wystąpili prześladowani. [...]

Dlatego niżej podpisani zawiązują [komitet] w celu zainicjowania wszechstronnych form obrony i pomocy. [...]

– Jerzy Andrzejewski, Stanisław Barańczak, Ludwik Cohn, Jacek Kuroń, Edward Lipiński, Jan Józef Lipski, Antoni Macierewicz, Piotr Naimski, Antoni Pajdak, Józef Rybicki, Aniela Steinsbergowa, Adam Szczypiorski, ks. Jan Zieja, Wojciech Ziemiński.

Na podstawie: *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 408–409.

Podaj pełną nazwę organizacji, której dotyczy cytowany tekst, i wyjaśnij okoliczności jej powstania.

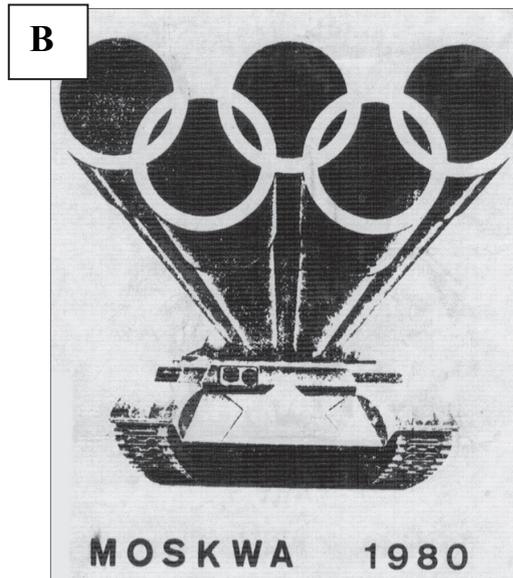
Nazwa:

Okoliczności powstania:

.....
.....
.....
.....

Zadanie 26. (0–2)

Ilustracje dotyczące igrzysk olimpijskich w Moskwie w 1980 r.

<http://wyborcza.pl/alehistoria>; Z. Zblewski, *Abecadło PeeReLu*, Kraków 2008, s. 59.

Interpretując elementy graficzne rysunków, porównaj ich wymowę ideową oraz wyjaśnij, do jakiego wydarzenia politycznego nawiązuje ilustracja B.

Porównanie:

.....

.....

.....

.....

.....

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 27. (0–12)

Zadanie zawiera pięć tematów. Wybierz jeden z nich do opracowania.

1. Dlaczego doszło do upadku republiki rzymskiej? Odpowiedz na pytanie, charakteryzując przemiany polityczne, społeczne i gospodarcze w Rzymie w okresie II–I w. p.n.e. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 26–27).
2. Uwzględniając międzynarodowe położenie Polski, porównaj metody prowadzenia i ocen efekty polityki zagranicznej Władysława Łokietka oraz Kazimierza Wielkiego.
3. Reformacja zarówno osłabiła, jak i wzmocniła Kościół katolicki. Ustosunkuj się do powyższej tezy, analizując wydarzenia z historii Europy XVI w. (z uwzględnieniem przemian w dziedzinie kultury).
4. *Małe państwo wielkich nadziei*. Uzasadnij trafność tego określenia w stosunku do Księstwa Warszawskiego, charakteryzując ustrój polityczny, wysiłek militarny i gospodarczy tego państwa. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 28–29).
5. Przedstaw bilans gospodarki II RP, charakteryzując sukcesy i porażki polskiej polityki ekonomicznej w latach 1918–1939.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	25.	26.	27.
	Maks. liczba pkt	2	2	12
	Uzyskana liczba pkt			

Materiały źródłowe do tematu 1.

Źródło A. Mapa. Rozwój terytorialny republiki rzymskiej w latach 264–44 p.n.e.

	terytorium Rzymu w 264 p.n.e.		granice republiki rzymskiej w 44 p.n.e.
	terytoria zdobyte do 133 p.n.e.		granice prowincji rzymskich
	terytoria zdobyte do śmierci Cezara (44 p.n.e.)		wyprawa Hannibala na Rzym (bitwa pod Kannami)
	miejsca ważniejszych bitew		

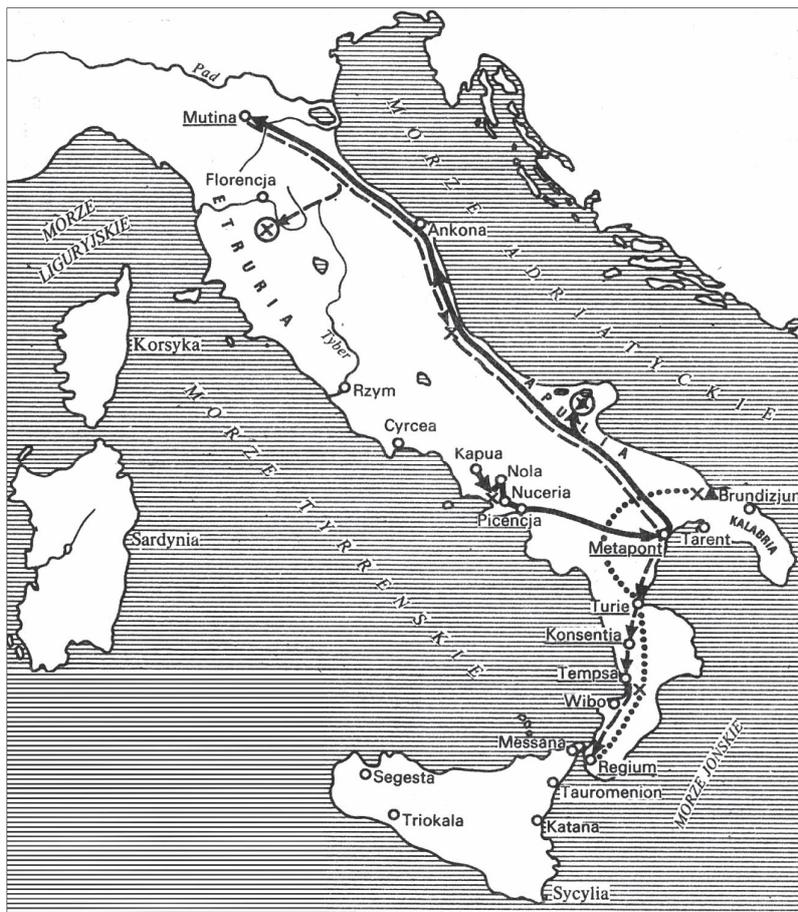
Encyklopedia szkolna. Historia, Warszawa 1993, s. 569.

Źródło B. Plutarch, *Żywoty sławnych mężów. Tyberiusz Grakchus* [fragment]

Dzikię zwierzęta żyjące na ziemi italskiej mają w niej swoje legowiska [...], a ludzie walczący w obronie Italii i życie swoje poświęcający dla jej sprawy nie mają w swej ojczyźnie niczego oprócz powietrza i światła! Bez domu i bez stałego miejsca zamieszkania bląkają się po świecie razem z dziećmi i żonami swoimi. Mamy tyle tysięcy obywateli rzymskich, z których żaden nie ma tu nigdzie ani ojczystego domu, ani grobowca swych ojców, ale każdy bije się tylko w obronie cudzego zbytku i bogactwa! Idą do walki na śmierć i wmawia się w nich przy tym, że są panami świata, a tymczasem żaden z nich nie posiada na własność ani jednej piędzi ziemi!

Plutarch, *Żywoty sławnych mężów*, Wrocław 1955, s. 507.

Źródło C. Mapa. Powstanie Spartakusa

- marsz Spartakusa w kierunku Alp
- marsz Spartakusa w kierunku Sycylii
- marsz Spartakusa do Brundizjum
- ośrodki powstań niewolników
- Tempesa miasta zdobyte przez Spartakusa
- ⊗ miejsca porażek oddziałów celtycko-germańskich, które odłączyły się od Spartakusa
- × miejsca bitew
- ▲ przypuszczalne miejsce śmierci Spartakusa

J. Dowitz, *Historia* [...], Warszawa 1987, s. 133.

Źródło D. Rysunek według obrazu Vincenza Camucciniego, *Zabójstwo Cezara*

<http://historia.focus.pl>

Materiały źródłowe do tematu 4.

Źródło A. Mapa. Księstwo Warszawskie 1807–1809

- ← Główny kierunek działań wojsk polskich
- ←- - - - - Główny kierunek działań wojsk rosyjskich
- ←- - - - - Główny kierunek działań wojsk austriackich
- ☆ twierdze
- ✕ miejsca ważniejszych bitew

- ziemia Księstwa Warszawskiego w 1807 r.
- ziemia przyłączona w 1809 r.
- - - - - granice państw
- - - - - granice departamentów i obwodów
- RADOM stolice departamentów

H. Tomalska, *Świat – Europa – Polska w latach 1795–1939*, Warszawa 1996, s. 32.

Źródło B. Marcello Bacciarelli, *Nadanie konstytucji Księstwu Warszawskiemu* [...]

J. Wałek, *Dzieje Polski w malarstwie i poezji*, Warszawa 1987, s. 181.

Źródło C. Tabela. Wojska Księstwa Warszawskiego

Daty	Liczba żołnierzy
01.01.1809	31 713
28.11.1809	44 950
01.11.1810	54 230
24.06.1812	74 722
08.06.1813	ok. 18 000

Historia Polski w liczbach. [...], t. 1, red. A. Jezierski, A. Wyczański, Warszawa 2003, s. 157–158.

Źródło D. Julian Ursyn Niemcewicz, *Pamiętnik* [fragment]

Dzienniki, gazety i pisma publiczne niczym nie są zapełnione, jak okropnymi [opisami palenia] z rozkazu Napoleona wszystkich towarów angielskich. Po wszystkich królestwach i państwach, gdzie tylko wpływ jego zachodzi, wszędzie niezmiernie stopy palą się, obracają w dym roboty tysiąca rąk bez najmniejszego dla nikogo pożytku, bez szkody dla Anglików, co było zamiarem, ze stratą i upadkiem licznych rodzin kupieckich. Dziś u nas w Warszawie podobne stopy z farfur [fajansów], rydlów, motyk, wielu rolniczych narzędzi etc. przed pałacem rządowym palą się, co gorzej nie są to nowo wprowadzone towary, były jeszcze za czasów pruskich, opłacili już od nich kupcy po 50 od sta Francuzom. Dziś po tej opłacie całkiem ją tracą. [...] W dziejach gwałtu i tyranii nic podobnego nie widziano jeszcze.

Na podstawie: *Źródła i materiały do nauczania historii*, red. S. Sierpowski, Warszawa 1998, s. 153.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)